

Itálie

Počet obyvatel: 57 150 000

Hlavní město: Řím

Jazyk: italština

Měna: EURO

Poloha: Itálie se nachází na Apeninském poloostrově. Jeho břehy jsou omývány Středozemním a Jaderským mořem. Pro tuto zemi ve tvaru boty je charakteristická rozmanitost krajiny, množství historických památek a překrásné moře.

Itálie je jedním z turisticky nejnavštěvovanějších států světa. Turisty do Itálie lákají antické a středověké renesanční památky - Řím, Florencie, Benátky, Pisa. Nachází se tu nejvíce kulturních památek zapsaných na seznamu UNESCO. Dalšími lákadly Itálie jsou i lázně a různé filmové a hudební festivaly např. Benátky nebo Sanremo. V Itálii má největší podíl katolické obyvatelstvo, což je dáno historií a velký vliv má i samotný Vatikán a osobnost papeže (v současnosti němec Benedikt XVI.). Ostatní obyvatelé Itálie jsou většinou ateisté a jen malá část tvořená především přistěhovalci vyznává islám. Převažující národnost je italská, avšak někteří Italové pocházejí z jiného národa a mají jiný mateřský jazyk. Týká se to např. Sardů na Sardinii, hovořících sardsky, Rétorománců u východních hranic se Švýcarskem, hovořících rétorománsky nebo Němců na severu u hranic s Rakouskem, hovořících. Přistěhovalci, kteří přišli do Itálie pocházejí především z bývalých kolonií, Libye, Somálska, Etiopie a Albánie, ale i z Maroka. Itálie je vysoce rozvinutý průmyslově- zemědělský stát, nejrozvinutější v jižní Evropě. Uvnitř samotného státu je velký rozdíl mezi průmyslovým severem a zemědělským jihem.

Přírodní podmínky: Na území Itálie se rozprostírají rozdílné krajiny. Sever se nese ve znamení Alp, prakticky celým poloostrovem se pak táhne pohoří Apeniny. Itálii patří také největší ostrovy - Sicílie a Sardinie a skupina menších ostrovů jako třeba Elba, Ischia, Capri.

Pláže: Převážně písčné, ale i písčno oblázkové a jen oblázkové. Najdete zde jak dlouhé rozsáhlé pláže, tak i menší romantická zákoutí.

Podnebí

Klima Itálie je velmi rozdílné a dosahuje extrémních rozdílů od mrazu ve vysokých polohách Alp a Apenin až po polotropická vedra podél pobřeží Ligurského moře a západního pobřeží jihu Itálie. Na severu je podnebí střeoevropské kontinentální, s velkými teplotními rozdíly mezi dnem a nocí a mezi ročními sezónami. Zima je dlouhá a chladná, léto krátké, slunečné. V Alpách a okolí velkých jezer jsou celoročně vyšší srážky, v zimě sněhové. V centrální části Itálie je podnebí středomořské, léta horká a zimy deštivé. I tady teploty klesají se stoupající

nadmořskou výškou a vzdáleností od moře. Klima na jihu je výrazně středomořské, převažují slunečné dny a příjemné teploty (denní průměry v květnu 23 °C, červnu 28 °C, červenci a srpnu 30 °C, v září 26 °C). Nejvyšší letní teploty bývají naměřeny v Kalábrii, na Sicílii a Sardinii. Noční teploty v létě neklesají pod 20 °C. Nízké srážky přicházejí až s koncem podzimu.

Cestujete-li do Itálie časně zjara či na podzim, vezměte si lehké až středně teplé šaty a plášť do deště. V zimě budete potřebovat na jihu lehký převlečník a na severu zimní plášť. Ve městech je nejpříjemněji na jaře a na podzim, neboť teploty se nevyšplhají příliš vysoko.

Klimatické podmínky: Velmi příznivé pro pobyt u moře po dobu nejméně čtyř měsíců.

Bezpečnost, kriminalita

Bezpečnostní situace je v zásadě stejná jako v jiných evropských zemích, pozor na kapesní krádeže, krádeže v automobilech i v bytech.

Skutečné násilnosti vůči turistům jsou vzácné, ale možnost okradení hrozí zejména na frekventovaných místech a v tlačenici (letišť, tržišť, všechna místa s větší koncentrací lidí). Hotely neručí za věci ponechané volně v hotelovém pokoji. Pokud si kamery a fotoaparáty neberete s sebou ven, patří do trezoru společně s pasem a letenkou. Pokojový trezor (nebo bezpečnostní schránku na recepci) si lze obvykle pronajmout za poplatek přibližně 10 euro za týden, pokud není v ceně pokoje.

Doporučuje se nenakupovat cenné zboží a elektroniku u pouličních prodejců a na trzích, požadovat vždy daňový doklad. V Itálii je platný zákon na potírání obchodu s padělanými výrobky, podle nějž může být za nákup zboží u plážových či pouličních prodejců pokutován zákazník částkou do výše 10.000,- EURO.

K veškerému zakoupenému zboží je zákazník tedy povinen si vzít **účetní doklad, stvrzenku** (pozn. nevydává se např. u novin či benzínu), jejíž předložení může vyžadovat finanční policie.

V případě ztráty, odcizení nebo znehodnocení pasu je třeba získat náhradní cestovní doklad na českém zastupitelském úřadu. Je dobré mít s sebou fotokopii zadní dvoustrany pasu, samozřejmě uloženou odděleně od originálu, kopie dokladů o pojištění, kopie či aspoň čísla kreditních karet i telefonní číslo banky pro jejich případné zablokování. Poznamenejte si také důležitá osobní telefonní čísla, pro případ ztráty mobilního telefonu.

Dovolená v Itálii

Ti, kteří mají rádi zimní sporty jistě uspokojí četná horská střediska. Na ty, kteří dají přednost teplu teplu zde čekají desítky přímořských letovisek s nabídkou nejrůznějších sportů. Velice oblíbená je zde cyklistika a turistika. Pro náročnější pak horolezectví, vodní lyžování, surfování nebo paragliding. Návštěva proslulé závodní dráhy v Monze potěší obdivovatele formulí. Potápění je prý nejkrásnější u ostrovů na jihu Itálie. Dále je tu i vyžití i pro náročné

rybáře ze všech koutů světa. Můžeme si zahrát tenis či golf. O večerní zábavu se starají bary a diskotéky.

Historie Itálie

Itálie je zemí, která má po Řecku nejdelší evropskou historii. Na druhé straně, její novodobé sjednocení proběhlo relativně nedávno. Dlouhé a bohaté dějiny zanechaly po celé zemi nevídané množství památek od římských zřícenin a soch, přes středověké hrady, po velkolepé renesanční stavby a mistrovská díla řady světových malířů a sochařů.

Příroda

Italské přírodní krásy umí očarovat každého, kdo má rád hory a sopky. Povrch je na většině území kopcovitý, místy pak rovinatý. Na sever země zasahují Alpy a přes celý Apeninský poloostrov až na úplný jih se táhne apeninské pohoří. Také Ostrovy Sicílie a Sardinie jsou poměrně hornaté. Kolem nejdelší italské řeky Pád se rozkládá také nejrozsáhlejší a nejúrodnější Pádská nížina.

Cestovní doklady

Občan ČR může vstupovat a pobývat na území ostatních členských států EU bez zvláštních omezení, a to pouze na základě platného cestovního dokladu. K překročení hranice s členským státem Evropské unie lze jako doklad použít i platný občanský průkaz.

Od 1.3.2008 je možné zapisovat děti mladší 10 let do cestovního pasu rodiče. Děti zapsané v platném cestovním pasu rodiče mohou s rodičem, v jehož pasu jsou zapsány, překročit hranice bez vlastního cestovního dokladu, přičemž dítě zapsané do pasu rodiče před 1.9.2006 může takto cestovat do 15 let věku a dítě zapsané do pasu rodiče od 1.3.2008 může takto cestovat do 10 let věku (v období od 1.9.2006 do 29.2.2008 nebylo možné děti do pasu rodiče zapisovat).

U řidičů se vyžaduje technický průkaz, řidičský průkaz, zelená karta.

Při převozu psů a koček je zapotřebí mít cestovní pas pro malá zvířata, ve kterém bude potvrzení o očkovaní proti vzteklině. Vakcinace musí být provedena v rozmezí nejméně 20 dnů před vstupem na území Itálie a nesmí být starší 11 měsíců.

Ztrátu či odcizení cestovního dokladu by měl turista nahlásit italské policii (případně karabiníkům), a tím tak předejít případným problémům, které mohou vzniknout ze zneužití odcizeného dokladu.

V případě, že český občan při pobytu v cizině (Itálii) ztratí cestovní pas nebo mu je cestovní pas odcizen, může požádat o vystavení tzv. náhradního cestovního dokladu (cestovního

průkazu), který mu umožní návrat do vlasti. Je určen pro přímou cestu z Itálie do ČR. Maximální doba jeho platnosti je 6 měsíců. Platnost dokumentu je však udělována pouze na nezbytně nutnou dobu s přihlédnutím k době možnosti návratu do ČR.

Celní a devizové předpisy

Omezení množství platí pro následující kategorie spotřebního zboží: 800 ks cigaret nebo 400 ks cigaret o váze 3 g/ks nebo 200 ks doutníků nebo 1 kg tabáku; alkoholické nápoje mohou dovážet osoby starší 17 let (10 l alkoholických nápojů s obsahem vyšším než 22%; 20 l alkoholických nápojů s obsahem nepřesahujícím 22 % alkoholu, 2 l lehkých vín; 90 l vín, z toho 60 l šumivého vína 110 l piva -výše uvedená množství jsou považována za obchodní dovoz. Dovoz benzínu v kanystru je zakázán. Dovoz valut není omezen, vývoz hotovosti je omezen na částku 10.330,- Euro, nad zmíněnou částku je třeba vyplnit prohlášení o dovozu/vývozu peněz.

Zastupitelské úřady

Velvyslanectví České republiky v Itálii

Ambasciata della Repubblica Ceca

Via dei Gracchi 322, 00192, Roma

Tel.: 0039/06/3609571-3

e-mail: rome@embassy.mzv.cz

web: www.mzv.cz/rome

Úřední hodiny: po – pá 07.45 – 16:15

Konzulární oddělení pro veřejnost: po, út, čt, pá 09.00 – 12.00

tel.: 0039/06/3244459-63, 0039/06/3609571

Generální konzulát v Miláně

Consolato Generale della Repubblica Ceca

Via G.B.Morgagni 20, 20129 Milano

tel.: 0039/02/29403007

e-mail: milan@embassy.mzv.cz

web: www.mzv.cz/milan

Velvyslanectví Italské republiky v České republice

Nerudova 20, 118 00 Praha 1

tel. 233 080 111, fax 257 531 522

e-mail: ambasciata.praga@esteri.it

web: www.ambpraga.esteri.it

Úřední hodiny: po – pá 08.30 – 13.30, 14.30 – 18.00

Konzulární jednatelství Benátky

Agencia Consolare della Repubblica Ceca a Milano, Corte Contarina 1583/A, Venezia 30100,

tel.: 0039041/5210383, mobil: 0039-335-6232250, nepřetržitá služba - (pozn. jednatelství

působí jen od poloviny června do poloviny září)

Honorární konzulát Udine

Consolato della Repubblica Ceca, Via San Francesco 34, Udine 33100, tel.: 0039-0432-509445.

Měna, ceny

Měna: Euro

Peníze lze měnit v hotelích, ve směnárnách – na letištích otevřených pozdě do večera, směnárenských automatech nebo v bance (obvykle 2 % poplatek za výměnu). Banky jsou otevřeny ve všední dny zpravidla od 8.00 do 13.30 a od 14.45 do 15.45 hodin. Akceptují se karty Visa (pokud disponujete pouze kartou Visa elektron, ověřte si předem v bance její použitelnost v zahraničí), EuroCard, MasterCard, American Express, Dinners Club. Kartou lze platit i poplatky za použití dálnice. Bankomaty jsou téměř na každém rohu a přijímají výše uvedené karty. Se zahraničními šeky musíte většinou do banky. Nezapomeňte počítat s finanční rezervou na drobné výdaje, zakoupení výletů, nákup léků a případně lékařské ošetření. Doporučená finanční rezerva na týdenní pobyt je 150 – 200 € na osobu.

Platební karty: Jsou zde přijímány všechny běžné platební karty. V každém větším středisku jsou bankomaty a platby kartou jsou samozřejmostí.

České koruny nejsou v italských bankách volně směnitelné .

Ceny

Hlavní jídlo v běžnější restauraci lze pořídit za 5 - 20 EUR nad 30 EUR v luxusnějších restauracích. Kvalita stravování záleží na typu restaurace. Itálie nabízí 4 druhy restaurací: „ristorante“, „trattoria“, „osteria“ a „taverna“. Cena za obsluhu může být zahrnuta v účtu, ale je zde zvykem nechávat spropitné pro číšníka, a to v hodnotě až 10 %. Co se týče barů či kaváren, zde nechte spropitné větší. Zvlášť se pak platí cena za prostírání, ta může dosahovat až 5 EUR. Je zvykem nechat drobné ležet na stole. Při odchodu z restaurace si ponechte účtenku, na které je prodejní daň tzv. IVA, neboť můžete dle zákona dostat pokutu, pokud ji na vyžádání policie nepředložíte. Ceny potravin v obchodech jsou vyšší nebo stejné jako u nás.

Charakteristické pro Itálii je také neobvyklé rozložení pracovní doby, která ve většině oblastí dodnes zahrnuje polední odpočinek, neboli siestu. Pouze v severní Itálii se začíná prosazovat západní schéma „nepřetržitě“ pracovní doby jen s půlhodinovou přestávkou na oběd. V ostatních oblastech je typické pracovat dopoledne od 8 - 9 h do 13 h a po polední pauze od 15 h do 18 - 19 h. Jen v super a hypermarketech si můžete být jisti, že mají otevřeno celý den až do večera.

Orientační ceny:

chléb 1kg - 85 Kč (2,8€)

mléko 1l - 16 až 25 Kč (0,5 až 0,8 €)

uzeniny 1kg - od 247 Kč (od 8€)

čokoláda 100g - od 28 Kč (od 0,9€)
pohlednice - 16 Kč (0,5€)
slunečník se dvěma lehátky - 1078 Kč/týden (35€)

broskve, melouny 1 kg - od € 0,70
cukr 1 kg - € 1,20
sůl 1 kg - € 0,30
čokoláda 100 g - € 1,00
brambory 1 kg - € 0,50
cibule 1 kg - € 0,40
jogurt 125 ml - € 0,80
hlávkový salát 1 ks - € 0,50
hranolky (mražené) - € 2,50
chleba 1 kg - € 1,10 – 2,80
kuře / kuřecí stehna 1 kg - od € 1,50 / 4,70
máslo 250 g - € 1,40
olivový olej 1 l - od € 3,00
sezónní ovoce a zelenina 1 kg - od € 1,00
piškoty 1 kg, sušenky 500 g - od € 1,20
rajčata 1 kg - € 0,60
papriky 1 kg - € 1,60
salám, uzeniny 100 g - € 0,80
šunka 100 g - € 1,50
salám mortadella 100 g - € 1,20
sýr balený 150 g - € 1,60
sýr mozzarella 100 g - od € 0,50
těstoviny 1 kg - € od 1,10
vajička 10 ks - € 0,80
zmrzlina 1 kopeček - od € 0,80
magnum, cornetto - od € 1,20
coca cola 2 l - € 0,60
grappa 0,5 l - € 3,20
káva 100 g - € 0,60 – 1,40
minerálka, limonáda 1,5 l - od € 0,30
mléko 1 l - € 1,30
pivo 0,5 l plechovka - € 0,50
pivo Peroni 0,66 l - € 0,70
sekt (spumante) - € 1,50 – 2,80
víno stolní 1 l - od € 0,70
víno běžné 0,7 l - od € 2,00

Sportovní a plážové služby

Pronájem slunečníku na veřejné pláži - € 3,00 / den
Pronájem lehátka na veřejné pláži - € 2,50 / den
Při celotýdenním pronájmu vychází cena za den nižší.

Gastronomie

Italská kuchyně právem patří mezi nejoblíbenější kuchyně světa. Největší výhodou je nenáročná příprava, lehká stravitelnost a využití surovin, které odpovídají současným trendům zdravé výživy. Pod pojmem italská kuchyně si lze představit širokou škálu těstovin, samozřejmě pizzu, různé druhy sýrů, olivy, mořské plody, zeleninu, klobásy nebo šunku.

Představa, že italská kuchyně jsou „špagety a pizza“, je zavádějící. Pravdou však je, že rodištěm pizzy je Neapol, „boloňských špaget“ Bologna a že Italové jídlo milují. Protože je Itálie rozlehlá, má každý z dvaceti regionů své speciality: například Benátsko hrášek s rýží, Umbrie pečené sele, Kampánie sýr mozzarella, Emilia-Romagna salám mortadella a parmskou šunku, Toskánsko bifteky a Chianti, Ligurská riviéra hříbky a lasagne s bazalkovou omáčkou pesto, Řím široké nudle fettucine a noky gnocchi. Obecně na severu převládá rýže, kukuřice a maso (telecí, drůbeží, koroptve, bažanti, sluky, křepelky), na jihu ryby, těstoviny a zeleninová jídla (nejčastěji se objevují rajčata, sušená rajčata = pomodori secchi, cibule, paprika, lilek, baklažány, cukiny, artyčoky, fenykl, chřest, tykvičky, kapary a olivy). Používá se výhradně olivový olej, nejlépe „panenský“, tedy lisovaný za studena, s cennými vitamíny i aroma. Maso se před grilováním či pečením obvykle marinuje v oleji s různými čerstvými bylinkami, kterými se jídla rovněž dochucují. Typická je bazalka. Rýže na rizoto se často vaří ve víně.

Všude dostanete „bruschete“, topinku potřenou olivovým olejem s česnekem a plátkem rajčete.

Koupit lze na tři sta druhů těstovin, ale ve skutečnosti je druhů víc, protože každá italská hospodyňka připravuje těstoviny podle vlastního receptu. Domácí těstoviny („pasta de casa“) jsou vždy originál a nabízejí je všechny rodinné restaurace. Těstoviny se podávají jako první samostatný chod, nikoli jako „příloha“ hlavního jídla. Ochucují se omáčkami (sugo) z rajčat, hub, česneku či bylinek. Zalití kolínek kečupem Italové považují za barbarství.

Nejznámější italské těstoviny:

capellini - italské špagety

ditalini - kolínka

elicoidali - těstoviny podobné penne, jsou však kratší

farfalle - mašličky, používají se na zapékání

fettucine - širší nudle

fusilli - vřetena

gnocchi - vroubkované mušličky

lasagna - obdélníky z těstovinového těsta, ze kterých se dál připravuje lasagna

macaroni - krátké makarony

maccheroncelli - makaróny - duté špagety

orzo - těstovinová rýže

pappardalle - těstovinové nudle o průměru 3x 15 cm

penne - krátké makarony široké, nakoso sekané

pennette - těstoviny stejného tvaru jako penne, přibližně o 1 cm delší

ravioli - těstoviny plněné masem nebo jinou nádivkou, tvar taštičky

rotini, rotele - vrtulky

stellette - drobné těstoviny, tvar hvězdiček

tortellini - těstovinové uzlíčky plněné masem nebo jinou nádivkou

Zatímco snídaně se odbude šálkem espressa nebo bílé kávy (caffè latte) s croissantem, má oběd (pranzo) či večeře (cena) několik chodů, podávaných s bílým chlebem: po předkrmu (antipasti) je první chod polévka nebo těstoviny, druhý chod maso nebo ryba s přílohou, následuje moučník (postre) a na závěr káva s koňakem (caffè corretto), kalíšek grappy (vínovice) nebo likéru (amaro, sambuca).

Všude se dostane pivo (birra, italské, německé, holandské i dánské) a minerálka. Oblíbené nápoje jsou káva a víno, které se pije denně. Typické je „mikropresso“, černá tekutina podávaná v „náprstku“. Italové jich za den vypijí několik, našince s vysokým krevním tlakem by zabilo jedno. Turisté v puđu sebezáchovy preferují „americkou kávu“, tedy standardní presso s mlékem (z hlediska Italů se v tomto případě nejedná o kávu). Granita di Caffè je kávová ledová tříšť, připomínající daiquiri.

Víno.

Jídlo bez sklenky vína je nepředstavitelné a Italové se rádi vína napijí kdykoliv. V nabídce jsou doslova stovky druhů vín, rozlišovaných označením DS (Denominazione Semplice, běžné stolní víno, italsky „vino de tavola“), DOC (Denominazione di Origine Controllata, velmi kvalitní výběrové víno), DOCG (Denominazione di Origine Controllata e Garantita, víno nejvyšší kvality). Výrobní postup je po tisíciletí stejný: hrozny se vymačkají, zbaví slupek a jader a šťáva vylisovaná ve vinném lisu se nechá zkvasit, ale liší se další zacházením a dozríváním. Proslulá jsou italská vína z oblastí Marche, Umbrie, Abruzzo, Apulie, Kampánie, Ischie, Capri a Cinque Terre. Italské jsou značky Martini a Campari, oblíbené aperitivy.

Vybrané speciality:

Předkrmy (antipasti): peperoni (grilované papriky marinované v olivovém oleji), funghi (houby), zucchini (cukiny), melanzane (baklažány), carciofi (artyčoky), finocchio (fenykl), insalata alla caprese (plátky sýry mozzarella a rajčata v olejové zálivce s bazalkou), tonno con fagioli e cipolle (tuňák s bílými fazolemi a cibulí), kapary (capperi), antipasto di mare (předkrm z mořských plodů, garnáti, krevety, mušle, sardinky, sépie, chobotničky), prosciuto con melone (plátky šunky s melounem), prosciuti con fichi (plátky šunky s fíky), těstoviny (tagliatelle, cannelloni, ravioli), melanzana (plátky lilku naložené v oleji), lasagne, těstoviny s bazalkou (pasta con pesto), olivy (černé/zelené neri/verdi) plněné ančovičkami, mandlí či

feferonkou (peperoncini), suppli (smažené rýžové koule plněné mozarellou) nebo carcioffi fritti (smažené artyčoky).

Polévky: minestrone (zeleninová dle sezóny, s těstovinami a strouhaným parmezánem), brodo (vývar), stracciatella (vývar se ztraceným vejcem), krémové polévky se strouhaným parmezánem.

Omáčky: bolognese (krájené hovězí maso, rajčatové pyré, cibule), aglio e olio (česnek, olivový olej a chilli), pomodoro (rajčata), carbonara (krájená šunka s vejci), matriciana (vepřové s rajčaty), pesto (bazalka a česnek v olivovém oleji případně s oříšky), vongole (škeble a rajčata).

Sýry: mozzarella, parmezán (parmigiano), gorgonzola (aromatický plísňový sýr), pecorino (ovčí), provolone (buvolí), fontina (smetanový piemontský), taleggio (zvláštní měkký sýr se staletou tradicí výroby) a ricotta (tvaroh, který se obvykle sype cukrem a skořicí).

Hlavní jídla: frittata (omeleta), bistecca con patate arrosto (steak s pečeným bramborem), filetti di baccala (smažené plátky tresky), pollo alla griglia (grilované kuře), pollo alla diavola (kuře na rozmarýnu), risotto (rizoto obvykle se šafránem, houbami, kuřecím masem nebo plody moře), penne al arrabiata (krátké šikmo krájené makarony s ostrou rajskou omáčkou), scaloppine al limone (telecí řízky s citrónem), vitello tonnato (telecí v tuňákové omáčce), saltimbocca ala Romana (telecí roláda se šunkou na víně se šalvějí), fegato alla veneziana (telecí játra na cibulce).

Ryby: nejčastěji spigola (mořský okoun), triglia (parma), pesce spada (mečoun), coda dirospo (mořský d'as).

Moučníky: gelato (smetanová zmrzlina), granita (zmrzlina ochucená kávou nebo čerstvým ovocem), zuppa inglese (ovocný pohár), tiramisu (s tvarohem mascarpone), zabaglione (směs žloutku, cukru a marsaly), ovoce (hrozny = uva, broskve = pesche, meruňky = albicocche, fíky = fichi), ovocný salát (macedonia).

Mezi tradiční italská jídla patří polenta. V minulosti byla jídlem chudých, nyní je znakem zachování tradic a zdravé výživy. Polenta se může jíst se sýrem gorgonzola a vínem, se kterými tvoří výbornou kombinaci, nebo jako příloha k různým jídlům a omáčkám. V Itálii je nejčastějším zvykem podávat polentu se šunkou a sýrem.

Restaurace

Hotelové restaurace servírují jídla místní i mezinárodní kuchyně. Ve všech hotelových restauracích včetně místních podniků platí přísný zákaz kouření. Místní podniky mají otvírací dobu obvykle od 11.00 do 15.00 a poté od 20.00 do 24.00, některé (zejména bary) jsou však otevřeny od časného rána do půlnoci. Rozlišují se:

bar, snack bar: nabízí kávu, sklenku vína, nealko, sendviče či toasty

bottigliera: vinárna

enoteca: podává lehké občerstvení, zejména hamburgery

osteria: rodinná restaurace s teplou domácí kuchyní, nabízí regionální speciality

pasticeria: cukrárna

pizza rustica: malá pizzerie, kde pizzu obvykle prodávají na váhu (a taglio)

pizzeria: klasická pizzerie

pizzicheria: lahůdkářství, kde připraví sendviče či obložené housky (panino ripieno) dle vašeho výběru z nabídky na pultu (a dle přání zabalí)

ristorante: klasická spíše dražší restaurace

taverna: jednoduchá restaurace, nabízí místní speciality a víno

tavola calda: jednoduchý bufet většinou se stoly, levnější než restaurace

trattoria: hostinec, malá většinou rodinná restaurace

Orientační ceny v restauraci:

coca cola 0,33 l = € 2,00

minerálka 0,5/1,5 l = € 1,50/2,50

káva espresso = € 0,70

capuccino = € 1,50

pivo malé 0,33 l = € 2,00

víno 1 l = € 4,00 – 8,00

sekt (spumante) = € od 6,00

pizza Margherita = € 4,00 – 6,00

salát míchaný = € 3,50

maso, ryba na grilu = od € 7,00

těstoviny s masem, rybou = od € 8,00

dezert tiramisu = € 3,50

Spropitné

V restauracích mají Italové zvyk k závěrečnému účtu automaticky připočítat zhruba 15 % útraty. V jiných případech je zvykem nechat obsluze spropitné 10 %. Vrácené drobné je zvykem nechat ležet na stole, přibližně 0,50 EUR na osobu u stolu. Nikdy nedávejte spropitné menší než 0,50 EUR. Řidič taxíku rovněž očekává asi 10 % z ceny jízdného, minimálně 1 EUR.

Tradice a zvyky

Siesta

Začíná každý den přibližně v době oběda, od 12.30 do 15.30 hodin a slouží k odpočinku. V této době jsou uzavřeny obchody, banky, ale i třeba recepce.

Svátky v Itálii

Itálie je země četných svátků, fiest, festivalů a karnevalů, stále se něco děje, vždy se něco slaví. Světoznámý je únorový karneval v Benátkách, trvající celých 11 dní nebo pomerančová bitva ve městě Ivrea v blízkosti Turína, kdy mezi sebou soupeří jednotlivé městské části. Ale samozřejmě každá oblast a město má své tradiční svátky.

Státních svátků v Itálii je mnoho a mají pro Italy veliký význam. Jsou to svátky nejen tradiční jako Velikonoce, Vánoce nebo Svatodušní svátky. Italové mají nespočet náboženských svátků, fiest a oslav různých patronů, protože „svého“ svěťce má každé město i obec. Slaví

všichni, bez rozdílu věku. Stejně jako o státních svátcích se nepracuje a obchody jsou zavřené. Mnohé z lokálních svátků slaví celá Itálie, například San Nicola (sv. Mikuláš, Bari), San Gennaro (sv. Januáriuš, Neapol), San Marco (sv. Marek, Benátky), San Pietro (Řím) a další. Některé jsou světoznámé, například takovým nejznámějším svátkem je předvelikonoční karneval v Benátkách

Státními svátky jsou:

1. leden: Capodanno (Nový rok)

6. leden: Epifania (Tři králové)

25. duben: Anniversario della Liberazione (Den osvobození)

25. duben Svátek Sv. Marka (v Benátkách)

28. duben Sa Diedo Sa Sardina (na Sardinii)

1. květen: Festa del Lavoro (Den práce)

2. červen: Den republiky

24. červen: Svátek sv. Jana (ve Florencii, Janově a Turíně)

29. červen: Svátek sv. Petra (v Římě)

15. srpen: Assunzione (Nanebevzetí Panny Marie)

1. listopad: Ognissanti (Svátek všech svatých)

8. prosinec: Immacolata Concezione (Neposkvrněné početí Panny Marie)

25. – 26. prosince: Natale (vánoce)

Časově pohyblivé jsou velikonoce (Pasqua) a svatodušní svátky (Pentecoste).

Oslava Vánoc

Začínají 8 dní před 25. prosincem a končí na svátek Tří králů. Večeře na Štědrý večer je v jednotlivých regionech odlišná. Podává se krocan, ryby a v poslední době se na štědrovečerním stole objevují i těstoviny nebo mořské plody.

Oslava Velikonoc

Velikonoce se v Itálii hodně spojují s jídlem. Za největší pochoutku se považuje pečené jehněčí maso. Neodmyslitelné jsou také preclíky, jejichž zkroucený tvar připomíná ruce sepnuté při modlitbě. Již v lednu začíná období karnevalu, které trvá až do Popeleční středy. Největší oslavy však probíhají na masopustní úterý, kdy se pojídají palačinky.

Ostatní informace

Časový posun

Shodný jako v ČR, a to po celý rok.

Elektřina (proud, používání redukcí)

Elektrické napětí 220 V / 50 Hz. Většina zásuvek je shodná jako v ČR, ale používají se rovněž zásuvky ploché tříkolíkové, pro něž je třeba adaptér („presa tedesca“, též „spina di adattamento“). Pokud si univerzální adaptér nepořídíte předem, je možné ho zakoupit v místě za 2,50 – 4 EUR.

Fotografování a filmování

Samozřejmě se nesmí fotografovat žádné vojenské objekty či stavby strategického významu. V interiérech obvykle není možné fotografovat s bleskem a s použitím stativu. Pokud je fotografování zakázáno, jsou na to návštěvníci upozorněni mezinárodně srozumitelnými piktogramy.

V Itálii platí zákon na ochranu soukromí. Z něj vyplývá povinnost vyžádat si předem souhlas osob, které máte v úmyslu vyfotografovat.

Internet

Společnost Telecom Italia Net provozuje síť internetových kiosků, které najdete na letištích, ve větších hotelích a mnoha veřejných místech. Cena za jejich použití je 1 € / 10 min a platit lze i kreditní kartou. Internetové kavárny jsou ve všech větších městech, v menších je najdete například v cukrárně či v knihkupectví: je třeba se zeptat.

Místní doprava a taxi

Železnice. Italské státní železnice (Ferrovie dello Stato) provozují vedle téměř 16 tisíc kilometrů tratí, z toho 11 tisíc km elektrifikovaných, i lodní linky, např. na Sardinii. Železniční síť na Sicílii a Sardinii je řídká, na malých ostrovech nejsou tratě vůbec. Jezdí pět typů vlaků: Eurocity (EC, mezinárodní), Intercity (IC, mezinárodní i národní), Espresso (EXPR, mezinárodní i národní), Diretto (DIR, místní rychlíky) a Locale (místní osobní, zastávkové). Vlaky jsou rychlé a pohodlné, ale dražší než autobusy. Vyhledávané jsou finančně výhodné časové jízdenky Italy RailCard a Italy Flexi RailCard, a platí též jízdenky EuroDomino a InterRail. Malé soukromé společnosti provozují úzkorozchodné tratě.

Autobusová doprava. Pravidelné spoje jezdí mezi velkými městy a z regionálních center do okolních měst a vesnic. Spojení je častější ráno a večer, jízdenky se kupují na autobusovém nádraží nebo u řidiče. Největší společností je SITA. V městských autobusech je třeba koupit jízdenku po nástupu do vozidla označit.

Vnitrostátní letecká doprava. Národním leteckým dopravcem je Alitalia, menšími dopravci např. Meridiana, Air Sicilia, Air Dolomity, Azzurra Air a další. V Itálii je přibližně 30 důležitých vnitrostátních letišť, celkem jich je více než 150. Letecky jsou propojena všechna velká města. Nejdůležitější mezinárodní letiště jsou Leonardo da Vinci – Fiumicino (FCO), a Ciampino(CIA) v Římě, na Jadranu letiště v Anconě.

Lodní doprava. Trajektová doprava je běžná, v provozu je celá řada pravidelných linek zejména mezi pevninou a ostrovy, na něž lze obvykle plout z více míst. Například na Sardinii se dostanete z Janova, La Spezie, Neapole či Livorna, na Liparské ostrovy ze sicilského Cefalú nebo Milazzo. Každá z lodních společností (Tirrenia Navigazioni, Moby Lines, Sardinia-Corsica Ferries, trajekty státních železnic Ferrovie dello Stato, Grandi Navi Veloci, Linea del Golfi, Grandi Traghetto, Traghetto Isole Sarde a další) provozuje konkrétní linky. Přehled o plavebních řádech lze získat v turistické informační kanceláři nebo na internetu. Dopravu mezi ostrovy navzájem zajišťují obvykle rychlolodě (vznášedla „aliscafi“, např. na Liparských ostrovech).

Obchodními přístavy jsou Terst, Janov a Neapol, hlavními trajektovými přístavy Neapol (odkud míří trajekty na Ischii, Capri, Liparské ostrovy a do Palerma), Livorno, Salerno, Fiumicio, Villa San Giovanni a Civitavecchia. Důležité jadranské přístavy jsou Benátky, Ancona, Pescara, Bari a Brindisi, které mají trajektové spojení s Chorvatskem, Řeckem, Tureckem a Egyptem.

Taxi. Přestože jsou vybaveny taxametry, doporučujeme vždy ověřit cenu předem, a to i u vodních taxi například v Benátkách.

Rent a car, dopravní předpisy a řidičské průkazy

Půjčovna automobilů: V každém pobytovém místě lze bez problémů automobily zapůjčit, a to u místních či mezinárodních filiálek známých firem. Ceny za jeden den zapůjčení automobilu se pohybují nejlevněji okolo 1000–1200 Kč.

Pro zapůjčení auta potřebujete řidičský průkaz a věk nad 21 let. Spolehlivé jsou mezinárodní půjčovny Avis a Hertz, z místních jsou největší Benvenuto a Euroservice. Pečlivě prostudujte smlouvu, zkontrolujte povinnou výbavu (zejména výstražný trojúhelník) a zda vše funguje, stav pneumatik a místní název paliva, které budete tankovat. Zjistěte kolik můžete ujet kilometrů, požadované množství paliva v nádrži při vracení, rozsah pojištění a kontaktní telefon. Pokud pojedete vlastním vozem, nezapomeňte technický průkaz a zelenou kartu.

Maximální povolená rychlost auta v obci je 50 km/h, mimo obec 90 km/h, na silnici 1. třídy 110 km/hod a na dálnici se třemi jízdními pruhy (superstrada) 130 – 150 km/hod (v červenci a srpnu bývá tato rychlost snížena), v tunelu Mont Blanc max. 70 km/hod, v tunelu Frejus povinné rozmezí 60 – 80 km/hod. Některé dálnice jsou zdarma, ale obvykle se platí mýtné podle ujetých kilometrů (asi 5 €/100 km). Platit lze v hotovosti, bankovní kartou nebo kartou Viacard (na Sicílii neplatí), z níž se ujeté úseky automaticky odečítají; karty se koupí na mýtnici nebo v motorestech za 27 nebo 54 EUR. Pokud limit karty překročíte, musíte koupit další. Při placení nevjíždějte do pruhu označeného Telepass (automatické platební zařízení, které mohou využívat pouze osoby s trvalým pobytem v Itálii), dostali byste pokutu. Ve voze je povinné používání všech bezpečnostních pásů. Přednost mají vozidla přijíždějící zprava, vozidla jedoucí po státní silnici před auty na vedlejší a tramvaje ve městech vždy.

Místa k parkování jsou označena modrobílou značkou P. Ve městech jsou parkovací zóny „zona disco“, kde na palubní desku vystavíte parkovací hodiny (disco di sosta) a nastavíte čas

začátku parkování: druhý konec ručičky ukazuje, kdy musíte odjet. Hodiny dostanete u všech čerpacích stanic. Zákaz parkování platí na místech se žlutočernými pruhy, nápisy „Zona Rimozione“ (odtahová zóna), „Zona Verde“ (Zelená zóna), „Zona Pedonale“ (pěší zóna), „Sosta Vietata“ (parkování zakázáno) a „Divieto di Sosta“ (zákaz zastavení). V centrech větších měst a na některých ostrovech jsou běžná dopravní omezení podle místních podmínek. Řiďte opatrně a sledujte provoz za sebou. Značky jako zákaz předjíždění nebo nejvyšší povolená rychlost jsou pro místní řidiče často jen zpestřením nezajímavého okolí a červená na semaforu je hezčí barva než zelená. Počítejte s jejich všemožnými přestupky, neboť spoléhají na to, že se na silnici všichni nějak vejdou. Skútry předjíždějí vlevo i vpravo, trojkolky či koňská spřežení jezdí neosvětlené. Pokud vás zastaví dopravní policie, buďte maximálně zdvořilí: pokud jste udělali chybu, rovnou ji přiznejte. Vysoké pokuty jsou za alkohol v krvi nad 0,5 promile, jízdu na červenou, porušení zákazu parkování a překročení maximální povolené rychlosti už o 10 km/hod.

Při vjezdu do měst a obcí je nápis s telefonním číslem místní policie nebo karabiniérů. Použijte je v případě nehody, zároveň volejte italský automobilový klub (ACI).

Oblečení, zavazadla

Uzamykatelný kufr opatřete visačkou s Vaším jménem a také dovnitř vložte lístek se jménem, adresou a telefonním číslem. Léky, které užíváte pravidelně, nezapomeňte přibalit do příručního zavazadla. Jako příruční se nejlépe osvědčil pevný turistický batůžek. Oblečení na pobyt by mělo být příjemné a praktické, nejlépe z přírodních materiálů (bavlna), pohodlné a prodyšné, kalhoty dlouhé i krátké, košile s dlouhým i krátkým rukávem. K moři si vezměte oblečení co nejpohodlnější a vzdušné. Italům na oblečení velmi záleží.

Obuv volte podle toho, jak chcete trávit volný čas: na pláž a na promenádu stačí sandály, na výlety jsou lepší pevné sandály s páskem přes patu nebo botasky. Nezbytná je pokrývka hlavy, šátek a sluneční brýle, nezapomeňte plavky a náhradní brýle, pokud je nosíte. Do kostelů a klášterů je potřeba mít oblečení, které zakrývá ramena a kolena (tedy ne šortky a tílka), u některých památek si však návštěvníci mohou zapůjčit u vchodu doplňky na zakrytí odhalených částí těla (velký šál apod.). Určitě přibalte láhev na pití a nezapomeňte na repelenty proti komárům.

Opalování

Nepodceňujte slunce, zejména bezprostředně po příletu. Také v průběhu pobytu je rozumné nevystavovat se přímému slunci mezi jedenáctou a třetí odpoledne, což platí především pro děti (kojenci na slunce nepatří vůbec). Ve stínu, při plavání či šnorchlování se opálíte rovněž. Používejte opalovací mléka a krémy s faktorem vyšším než 15. Krémy označené „waterproof“ poskytují ochranu 80 minut, „water resistant“ 40 minut. Před UVA a UVB zářením chrání nejlépe krémy se zinkoxidem nebo avobenzonem. Pokud se přesto spálíte, použijte pantenol gel. Před sluněním nepoužívejte deodoranty a voňavky, mohly by se vám na pleti udělat nepříjemné skvrny. Pijte pravidelně, i když nemáte pocit žízně.

Pláže a koupání

Pláže jsou písčité, štěrkové i oblázkové, moře je průzračné, čisté a skutečně tyrkysové, o teplotách okolo 23 - 25 °C od konce června do začátku října. Více než dvě stě italských pláží je nositelem „modré vlajky“. Slunečníky a lehátka na plážích se zpravidla platí, u hotelových bazénů jsou zdarma. Koupání bez plavek je v Itálii úředně zakázáno, toleruje se však koupání i slunění „nahore bez“. Na hlavních plážích větších letovisek je zdravotní služba (centro medico).

Na všech italských plážích je zakázáno stanování i nocování pod širým nebem, pod pokutou až několik tisíc EUR.

Pošta

Pošty ve městech a turistických střediscích mají otevřeno obvykle ve všední dny od 8.00 do 18.00 hodin, někdy až do 20.00, v sobotu pouze dopoledne, v neděli zavřeno. V menších městech a vesnicích je otevřeno pondělí až sobotu pouze dopoledne, od 8.00 do 13.00. Poštovní schránky jsou červené a mají otvory označené „per la citta“ pro poštu místní a „per tutte le altre destinazioni“ pro všechny ostatní destinace včetně zahraničí. Pohledy s nalepenou známkou je rovněž možné zanechat na hotelové recepci, která zajistí jejich odeslání.

Známky (francobollo) je optimální koupit zároveň s pohledy (cartolina), kdykoliv je to možné. Znamka na pohled do zemí EU stojí 0,45 EUR, pohled koupíte za 0,40 – 0,80 EUR.

Zdravotní péče, očkování, hygiena

Při cestách do zemí Evropské unie lze využít Evropský průkaz zdravotního pojištění. Pokud ho nemáte, požádejte svou zdravotní pojišťovnu o jeho vystavení. S tímto průkazem (nebo s potvrzením, které jej dočasně nahrazuje) se v cizině dostáváte do postavení místního pojištěnce: tedy využijete smluvní zdravotnické zařízení nebo lékaře a platí pro vás stejná pravidla spoluúčasti. Rovněž při vyzvednutí léků v lékárně je potřeba se prokázat tímto průkazem.

Nezapomeňte!!! Při ošetření předložit Evropský zdravotní průkaz či kartičku zdravotního pojištění. Při závažnějším úrazu/onemocnění (především při nutnosti pobytu v nemocnici) volejte na telefonní číslo uvedené na kartičce od cestovního pojištění – zde se domluvíte s česky mluvícím operátorem ohledně dalšího postupu.

Lékařská péče v Itálii je poměrně drahá, nechejte si proto vystavit lékařskou zprávu s diagnózou a uschovejte všechny účty a doklady z nemocnice, aby je pojišťovna mohla po návratu do ČR proplatit.

Při jednorázových návštěvách lékaře nebo při ošetření malého rozsahu může být požadována hotovostní úhrada (do asi 150,- €), jejíž poměrnou část vám pojišťovna proplatí na základě předložení potvrzení a originálů všech účtů po návratu do vlasti. V Itálii je třeba zaplatit asi

30 – 40 € za návštěvu lékaře, doplatek za léky činí až 100% jejich ceny. Pro tento účel doporučujeme vzít s sebou finanční rezervu. Instrukce o podmínkách pojištění, rozsahu, výši pojistného plnění a pokyny k postupu při pojistné události najdete v pojistce. Lékař je italsky medico, zubař dentisto a nemocnice dell'ospedale.

Lékárny (farmacia) se nacházejí ve městech a většině letovisek. Jsou označeny zeleným křížem, nebo oranžovým křížem ve žlutém kolečku. Otevírací doba je obvykle po – pá 9.00 – 12.30, 13.30 – 18.00, některé mají otevřeno nonstop. I v případě, že vám lékař léky předepíše, budete je v lékárně platit v hotovosti.

Vaše příruční lékárníčka by měla obsahovat léky proti horečce (Anopyrin, Paralen, Acylpyrin), analgetika (Brufen, Korylan), léky na zastavení průjmu (Imodium, Reasec, Carbosorb), na střevní dezinfekci (Endiaron, Endiform, Mexaform, Ercefuryl), případně antibiotika předepsaná lékařem (Ampicilin, Augmentin, Deoxymykoin), antihistaminika na zklidnění při poštipání (Dithiaden, Fenistil), oční kapky (Ophthalmoseptonex), mast proti kožním mykózám (Canesten, Mykoseptin), mast na hnisající rány (Framykoin), mast na otoky (Ketazon, Yellon), obyčejné i pružné obinadlo, několik náplastí s polštářkem i bez, vodě odolnou náplast, Panthenol gel na spáleniny, malý dezinfekční sprej (Septonex, Jodisol), nerozbitný teploměr, nůžtičky, jehlu, pinzetu, jelení lůj a šátek. Žádné zvláštní očkování není vyžadováno. Doporučuje se mít očkování proti oběma typům žloutenky a tetanu. Proti komárům přibalte účinný repelent.

Voda z vodovodu je pitná. Nápis „Aqua non potabile“ znamená „voda není pitná“.

Zvyklosti a obyčeje

Italové jsou hluční, velmi temperamentní, je jim vrozená dramatická gestikulace. Jsou posedlí používáním mobilů (zjevné vyjádření touhy být neustále s někým v kontaktu) a velmi pohostinní. Život si užívají, rádi jedí, víno pijí po džbancích a dožívají se vysokého věku (v průměru 79 let, ženy 82, muži 76). Jsou hodně vázaní na rodinu. V ní vládne žena a děti se osamostatňují až po svatbě, většinou ve zralém věku. Italským bohem hned po Bohu je fotbal, (a pro mnohé Italy je tomu i obráceně). Ve srovnání se severem je jih Itálie „italšější“ (a siesta delší). V Itálii jsou vysoké pokuty za porušení zákazu kouření.

Osobnosti

Itálie se může chlubit řadou světoznámých rodáků: osobnostmi své doby byli nepochybně mořeplavci Cristoforo Colombo (Kryštof Kolumbus, 1451 – 1506) a Amerigo Vespucci (1454 – 1512), spisovatelé Dante Alighieri (1265 – 1321), Francesco Petrarca (1304 – 1374) a Alberto Moravia (1907 – 1990), geniální malíři a sochaři Leonardo da Vinci (1452 – 1519) a Michelangelo Buonarrotti (1475 – 1564), malíři Raffael Santi (1483 – 1520), Tizian (1490 – 1576) a Veronese (1528 – 1588), hudební skladatelé Antonio Vivaldi (1678 – 1741), Gioachino Rossini (1792 – 1868), Giuseppe Verdi (1813 – 1901) a Giacomo Puccini (1858 – 1924), bojovník za sjednocení Itálie Giuseppe Garibaldi (1807 – 1882). Slavní jsou filmoví režiséři Vittorio de Sica (1901 – 1974), Luis Visconti (1906 – 1976) a Federico Fellini (1920 – 1993), herci Marcello Mastroianni (1924 – 1996) a Sophia Lorenová (1934 - dosud).

Známé italské značky

Patří k nim například Armani (parfémy, kosmetika, hodinky, brýle, bižuterie, módní doplňky a oblečení), Benetton (parfémy, módní doplňky, obuv), Bulgari (bižuterie, módní doplňky), Ferrari a Fiat (auta), Gucci (především parfémy), Lamborghini a Lancia (auta), Valentino a Versace (móda, obuv), Chianti (proslulá italská vína).

Sport

Nejoblíbenějším italským sportem je fotbal a zábavou bowling, ale návštěvníci mají možnost vyzkoušet téměř cokoli: potápění (zejména na Sicílii, Sardinii a Trémitských ostrovech), rybaření, surfování, vodní šlapadla, vodní lyžování, plachtění, paragliding či parasailing. Podmínkou pro pronájem plachetnice je cestovní pas, kreditní karta a podle námořních předpisů musí mít alespoň dva členové posádky odborné kapitánské zkoušky. Pokud se chcete jen dívat, vypravte se na regatu v Janově, nebo si pronajměte plachetnici i s kapitánem. Samozřejmostí je tenis, golf či velmi oblíbená cyklistika. Na severu jsou ideální podmínky pro zimní sporty, zejména lyžování.

Pěstování vína

Italové mají s pěstováním vína zkušenosti již přes tři tisíce let. Víno se v Itálii pěstuje všude. Od alpských podhůří až po svahy poblíž Etny. Itálie je na prvním místě v objemu vyrobeného vína na světě. V současné době zaujímá 17 % světové produkce a 35 % produkce evropské.

Italská vína jsou neodmyslitelnou součástí italské kuchyně a spolu s módou a výrobky z Itálie tak tvoří temperamentní styl života.

Oblékání

Díky rozvinutému oděvnímu průmyslu si Italové potrpí na dokonalý vzhled oblečení a totéž očekávají od ostatních. Čím nákladněji Vaše oblečení vypadá, tím lépe. Při návštěvě církevní budovy si nezapomeňte zahalit ramena a kolena.

Zajímavá místa

Zásadně nedoporučujeme kupovat výlety u prodejců na ulici nebo na pláži.

Assisi (25 tis. obyv., Umbrie). Nejvýznamnější italské poutní místo asi 25 km od Perugia, které bylo poničeno zemětřesením v roce 1997. V bazilice sv. Františka odpočívá sv. František z Assisi (1181 – 1226), zakladatel žebřavého řádu františkánů a v Bazilice di Santa Chiara jeho celoživotní duchovní přítelkyně sv. Klára, zakladatelka řádu klarisek. Další významné památky jsou kostel Dóm San Rufino s románským průčelím (12. stol.), románský kostel San Pietro (13. stol.), hrad Rocca Maggiore (14. stol.) a bývalý hospic Oratorio dei Peregrini s cennými freskami (15. stol.).

Benátky (380 tis. obyv., Venezia, oblast Veneto). Asi 70 km od Terstu, v laguně mezi pevninou a mořem na 118 ostrůvcích propojených téměř 400 mosty přes 150 kanálů, po nichž plují čluny místní dopravy „vaporetti“ i gondoly pro turisty. Návštěvníky spolehlivě naviguje praktický systém srozumitelných ukazatelů. Mezi nejcennější památky patří Chrám sv. Marka na stejnojmenném náměstí s mozaikovou výzdobou pěti portálů (v interiéru klenotnice a ostatky sv. Marka, patrona města). Symbolem Benátek jsou Dóžecí palác a mramorový most přes Canal Grande (Ponte di Rialto). Návštěvníky rovněž přitahují obrazárna (Gallerie del Accademia), námořní muzeum (Museo Storico Navale), Věž s hodinami (Torre del Orologio), rybí trh v novogotické tržnici (Pescheria) a Punta Sabione, molo, odkud vyplouvá místní lodní doprava po Benátské laguně. Ostrov Murano je proslulý ruční výrobou benátského skla (možnost exkurse). Písečné pláže nabízí nedaleký poloostrov Lido di Venezia a jen o málo vzdálenější letoviště Lido di Jesolo. Pro „tavernu“ se používá výraz „locanda“. Místní pravidelná loďní doprava („vaporetti“) stojí 1 jízda asi 4,- EUR, permanentka 11 EUR.

Bibione. Nejnavštěvovanější letoviště severního Jadranu mezi Benátkami a Terstem, s širokou písčitou pláží a velmi pozvolným vstupem do moře, což z něj činí ideální destinaci pro rodiny s malými dětmi. Vedle aquaparku nabízí zábavu četné bary, kluby a diskotéky. Mořská voda má významně vyšší obsah jódu.

Bologna (500 tis. obyv., Emilia-Romagna). Centrum území, které po Etruscích ovládali Římané, Langobardové a Frankové. Zajímavé jsou Dóm Metropolitana (12. stol.), Piazza Nettuno s fontánou, Piazza Maggiore s románsko-gotickým kostelem San Giacomo Maggiore, šikmé věže Torre Pendanti (12. stol.), Torre Garisenda (48 m, odklon 3,22 m) a Torre degli Asinelli (97 m, čtvrtá nejvyšší v Itálii, odklon 1,23 m, 498 schodů, panoramatický rozhled), bazilika sv. Petronia a nejstarší univerzita na světě z roku 1119.

Capri. Kampánie. Malebný ostrov v Neapolském zálivu rozdělený ve dva komplexy (Capri a Anacapri), přezdívaný „Ostrov Slunce“, kterýžto motiv najdete na všech suvenýrech. Nejsou tu půjčovny aut, je však možné jej poznat při okružní jízdě místním autobusem. Lze pronajmout taxík (tedy auto s řidičem) na celý den. Úžasná je cesta sedačkovou lanovkou z městečka Anacapri na horu Monte Solari (589 m n.m.), z níž je překrásný rozhled. Arco naturale je obrovské skalní okno, Villa Iovis patřila císaři Tiberiovi a částečně podmořská Modrá jeskyně má rozměry 30 x 54 x 15 m. Taxi na celý den stojí asi 150 EUR.

Casamicciola Terme. Lázeňské letoviště s termálními prameny na ostrově Ischia, prokazatelně osídlené už v době bronzové. Později ho vyhledávali světaznalí Římané. V termálním parku Castiglione (kam mají místní hoteloví hosté přístup zdarma) je návštěvníkům k dispozici 10 bazénů: jeden má vodu mořskou, druhý sladkou a osm bazénů vodu termální o teplotách 30 – 40 °C, léčivou. Samozřejmostí jsou vířivky, pára, sauna a fakultativně

balneoterapie. Přístav Ischia Porto je vzdálen pouze 3 km. Castiglione jsou rovněž termální lázně.

Cinque Terre. Ligurie. Oblast formálně rozdělená na Riviera di Levante a Riviera di Ponente. Etnograficky i krajinářsky úchvatná oblast Ligurské riviéry mezi Levantem a La Spezia, pět vesniček s domky natěsnanými na sebe, každá s vlastním poutním kostelem vysoko ve stráni, propojených železnicí a pěšími stezkami. Pěstuje se vinná réva (proslulé víno Cinque Terre DOC). Lze sem doplout i po moři z Rapallo, Chiavari, Levantu nebo La Spezia. Vesničky se jmenují Monterosso al Mare, Vernazza, Corniglia, Manarola a Riomaggiore, dostupná silničkou z La Spezia.

Comacchio. Přírodní park v deltě nejdelší italské řeky Pád. Delta rozprostírající se od Benátské laguny až po Ravennu je tvořena bažinami, ostrůvky, zvodněnými písky a písčnými dunami. Je rájem zejména pro ornitology a botaniky a jezdí po ní vyhlídkové lodě. V Comacchio je rybí trh, plavební kanály a most Treponte.

Ferrara. „Zlatý věk“ prožívaly dnešní termální lázně v 16. století. Z památek se dochoval renesanční Castello Estense s imponujícími hradními příkopy, věžemi a cimbuřím: zámek rodiny d'Este, která ovládala město od 13. do 16. století. Pallazio dei Diamanti (15/16. stol.) má fasádu složenou z mramorových desek, opracovaných do tvaru diamantového výbrusu.

Florencie (0,5 mil. obyv., Firenze). Toskánsko. Správní centrum hornaté oblasti, přiléhající k Ligurskému a Tyrhénskému moři, s významnou historií. Žili zde Dante Alighieri, Boccaccio, Raffael, Donatello, Michelangelo i Leonardo da Vinci. Centrem je Piazza della Signoria s gotickou radnicí (před ní kopie Michelangelova Davida a Donatellova Lva) s palácem Palazzo Vecchio s 94 m vysokou věží a skvělými freskami v interiéru. Světoznámé jsou obrazárny Galleria degli Uffizzi (50 sálů a chodeb), Palazzo Pitti (mj. s obrazy Rubense, Raffaella a Tiziana) a Palazzo Galeria del Academia (originál Michelangelova Davida, Boticelliho Madona). Skutečně cenné je též Baptisterium z přelomu 11. a 12. století, Dóm Santa Maria del Fiore s kopulí o výšce 100 metrů, Medicejská kaple, kostel San Lorenzo a Kampanila. Nedaleko pobřeží leží ostrovy Isole Toscane, se známým ostrovem **Elba**.

Ischia. Oblíbený ostrov v Neapolském zálivu, s největší koncentrací horkých pramenů v Evropě. Návštěvníkům nabízí klasické koupání v moři, nebo nadstandardní koupání v termálních, mírně radioaktivních léčivých pramenech. Ty lze využívat přímo v hotelech, nebo v termálních parcích (proslulé zahrady Castiglione, Negombo, Poseidonovy, Afrodityny a Apolonovy). Na písčitéch či kamenitých plážích lze plavat v moři a vzápětí se prohřívát v pramenech, vyvěrajících přímo z mořského dna. Hornatý ostrov je rovněž přitažlivý subtropickou vegetací a nevyzpytatelnou sopkou Monte Epomeo (788 m n.m.). Trajekty kotví v moderní části správního centra, Ischia Porto, historická část se jmenuje Ischia Ponte.

Lago di Garda (Lombardsko, Tridentsko-Horní Adige a Veneto). Významné ledovcové jezero (370 km², délka 51 km, šířka 17 km, hloubka 346 m), obklopené dvoutisícovými štíty a překvapivě středomořskou vegetací. Související letovisko Sirmione bylo založeno na termálních pramenech: najdeme zde středověký hrad ze 13. stol. n. l. a příjemnou palmovou promenádu.

La Spezia. Přístav na Ligurské riviéře (110 tis. obyv.) s vojenskými loděnicemi, námořním muzeem a hradem Castello San Giorgio. V létě odtud odplouvají trajekty na Korsiku.

Liparské ostrovy (Isole Eolie, asi 13 tis. obyv., autonomní oblast). Souostroví při severním pobřeží Sicílie je vulkanického původu a s výjimkou ostrovů Stromboli a Vulcano s činnými sopkami je relativně málo navštěvované, přestože má pěkné pláže. Pouze větší ostrovy jsou obydlené. K nejznámějším patří Lipari, Salina, Panarea, Filicudi, Aliondi a Alicudi. S pevninou jsou spojeny rychloloděmi (vznášedla „aliscafe“), lodní spojení je i ze sicilského Cefalú, Messiny a Milazzo.

Ostrov Vulcano (21 km², 450 obyv.) s přístavy Porto di Levante na východě a Porto di Ponente na západě ostrova je dostupný trajekty (např. z Milazzo asi 1,5 hod.), výstup na sopečný kužel Gran Cratere de la Fossa (391 m n.m., poslední výbuch 1890) trvá 2,5 hodiny, odměnou je úchvatný rozhled po celém souostroví. Odvážlivci mohou sestoupit na dno 80 metrů hlubokého kráteru. Další sopkou je Vulcanello (123 m n.m., výstup na vrchol asi 60 min.), poskytující panoramatický pohled z rudého útesu. Na úpatí vyvěrají z mořského dna termální sírné prameny (35 – 45 °C), s léčivými účinky. Mořskou vodou probublávají výrony plynů (fumaroly).

Ostrov Stromboli (12,6 km², 370 obyv.). Stejnojmenná podmořská sopka vyčnívá nad hladinu 924 metrů a stále „přirůstá“, protože z kráteru relativně pravidelně každých 20 minut vyletí pyroklastický materiál do výšky 100 – 200 metrů. Většina sopečných pum, škváry a popela padá zpět a znovu se taví, část utuhne na okraji, který se tak zvýší, a část lávy stéká až do moře, roklí zvanou „Sciara del Fuoco“ (Cesta ohně). Na vrchol lze vystoupit z městečka Stromboli (asi 3,5 hod), nad 700 m n.m. se nachází jen popel a škvára. Nejkrásnější pohled na sopku je v noci.

Ostrov Lipari (37,6 km², 11 tis. obyv., max. výška 602 m n.m.) se pyšní pevností Castello na útesu nad mořem. Je zde katedrála, několik kostelů, biskupský palác, radnice a archeologicko-přírodovědné muzeum, zaměřené na vulkanologii.

Loreto (11 tis. obyv.). Město asi 40 km jižně od Ancony, kam poutníky z celého světa přitahuje bazilika se svatým obydlím (Santa Casa), jež dle tradice obývala matka Ježíše Krista a anděl je roku 1294, po dobytí Svaté země muslimy, přenesli právě sem.

Lucca (Toskánsko). Do bývalé římské kolonie přitahuje turisty středověké město obehnané hradbami ze 16. a 17. století, po nichž lze procházet. Cenné jsou Dóm, kostel San Michele in Foro (toskánský románský sloh), kostel San Federico (mozaika na průčelí) a Piazza Napoleone.

Milano, Milán (1,7 mil. obyv., Lombardie). Nachází se zde největší italská gotická stavba, Dóm (160 m délka, 110 m výška), jehož exteriér zdobí na 2000 soch a více než 100 věží a věžiček z bílého mramoru. V interiéru je řada hrobek významných osobností. Další památky jsou Teatro alla Scala (hlediště pro tři tisíce diváků), světoznámá obrazárna Pinacoteca di Brera. Castello Sforzesco, na jehož výzdobě se podílel Leonardo da Vinci (komplex muzeí a obrazáren) a chrám Santa Maria delle Grazie s dominikánským klásterem, v němž se nachází Leonardova freska „Poslední večeře Páně“.

Monza (Lombardie). V Monze, dnes již satelitu Milána, se každoročně pořádá Velká cena Itálie vozů F1 na proslulé závodní dráze v rozlehlém parku na předměstí.

Neapol (asi 1,5 mil. obyv.). Správní centrum Kampánie a po Římě a Milánu třetí největší italské město s historickým jádrem Spaccanapoli je plné kostelů ze 14. a 15. století: k nejcennějším patří San Lorenzo Maggiore (františkánský, raně gotický), San Gregorio Armeno (s benediktinským klásterem), Santa Chiara (hrobky Anjouovců a Bourbonů a klášter klarisek, v němž pobýval mj. Giordano Bruno). Zajímavé je archeologické muzeum s artefakty z Herkulanea a Pompejí, kostel San Giovanni a Carbonara (14. stol., renesanční náhrobky), Porta Capuana (nejhezčí italská brána, 15. stol.), Castel Capuano (hrad vybudovaný Normany, dnes budova soudu), Dóm (13. – 14. stol., s ostatky sv. Januária, patrona Neapole) a kostel Monte della Misericordia (17. stol., obrazárna). V Palazzo Reale (17. stol., průčelí dlouhé 169 m se sochami neapolských vládařů) je národní knihovna, Piazza Municipio se pyšní parky a fontánami a stojí zde pevnost Castel Nuovo (13. – 15. stol., stavěná pro Karla z Anjou, jejíž vstup tvoří vítězný oblouk). Unikátní je muzeum sv. Martina (původně kartuziánský klášter ze 14. stol. na kopci s rozhledem) a katakomby sv. Januária (dvoupatrové, ze 2. stol.n.l., s mozaikami a freskami). Quartieri Spagnoli („Španělská čtvrť“) s pravoúhlou sítí uliček je nejhustěji obydlenou částí metropole. Přístavu Santa Lucia dominuje normanská pevnost Castel dell’Ovo. Promenáda Via Partenope vede do přístavu Mergellina.

Padova (245 tis. obyv., Venete). Ve městě západně od Benátek je krásný park Prato della Valle se sochami a vodotrysky, z památek bazilika Sant Antonio (13. stol) zbudovaná na počest sv. Antonína Paduánského, Palazzo della Ragione s cennými freskami na Piazza delle Erbe a románské baptistérium (13. stol.) rovněž s freskami. V románské Capella degli Scrovengi (14. stol.) jsou cenné Giottovy fresky.

Parma (180 tis. obyv., Emilia-Romagna). Město je doslova pokladnicí umění, s mnoha

cennými stavbami: palác Palazzo della Pilotta dnes archeologické muzeum a obrazárna, lombardsko-románský Dóm (12. stol.), kostel San Giovanni Evangelista (15. stol.), gotická Kampanila 93 m vysoká a románsko-gotické baptisterium z červeného mramoru. Výroba parmezánu.

Pisa (100 tis. obyv., Toskánsko). Zlatý věk prožila ve 12. století. Nejznámější stavbou města je Torre Pendente („Šikmá věž“), která se díky měkkému podloží naklání od začátku stavby roku 1173, přesto byla roku 1350 dokončena. Nyní se odklání o neuvěřitelných 5 metrů a probíhají práce na její záchranu. Cenný je Dóm, Baptisterium (toskánský románský sloh, průměr kopule 18 metrů, osmiboká křtitelnice) a Palazzo dei Cavalieri, kdysi sídlo rytířského řádu Cavalieri di Santo Stefano, dnes součást university. Composanto je budova v podobě křížové chodby, se 600 náhrobky a freskami s biblickými náměty. Z Palazzo Gambacorti je radnice.

Pompeje a Herkulaneum (ve své době cca 30 tis. obyv., Kampánie). Dvě antické osady jižně od Neapole, jež byly roku 79 n.l. zničeny výbuchem Vesuvu. Zatímco Pompeje bez varování zasypal žhavý popel a pemza do výše 7 metrů, Herkulaneum zalila láva. Obě lokality, zakonzervované přírodou, jsou dnes unikátním archeologickým dokladem každodenního života starých Římanů a pyšní se mj. zachovanými chrámy, lázněmi a patricijskými domy s freskami.

Ravenna (150 tis. obyv., Emilia-Romagna). Přístav na průplavu spojeném s Jaderským mořem. Založena Etrusky prožila svůj zlatý věk v 1. stol. př.n.l. za římského císaře Augusta, který nedaleko zřídil námořní základnu. V roce 402 n.l. se stala hlavním městem Západořímské říše. Zachovaly se cenné raně křesťanské mozaiky v několika kostelích (San Vitale, Sant'Apollinare Nuovo) a baptisteriích (např. Baptisterio degli Ariani), mauzoleum císaře Theodoricha (zastávce ariánského křesťanství) a hrobka Dante Allighieriho. Nedaleko je letovisko Lido Adriana, s písčitými plážemi, aquaparkem a zábavním parkem Mirabilandia.

Rimini (128 tis. obyv., Emilia-Romagna). Nejznámější přímořské lázně na Jadranské riviéře se specializují na léčbu nemocí pohybového ústrojí a dýchacích cest a mj. nabízejí inhalace, masáže, pohybovou terapii, bahenní zábaly a termální koupele. V půvabném starém městě je krásný františkánský kostel Tempio Malatestiano (15. stol.), vítězný oblouk Arco Augusto a most Ponte di Tiberio (1. stol. n.l.). Narodil se tu filmový režisér Federico Fellini.

Řím (asi 3 mil. obyv., oblast Lazio mezi Apeninami a Tyrhénským mořem, kde před Římány žil kmen Latinů).

Město dle pověsti založené 753 př.n.l. Romulem a Remem, kdysi metropole Římské říše a později centrum moci papežů, hlavní město Itálie od roku 1870. Všechny památky vyjmenovat nelze, ale nepochybnými symboly Říma jsou: Kapitol (jádro starého Říma s

Michelangelovým schodištěm, dnes centrum městských úřadů), Piazza del Campidoglio s jezdeckou sochou Marka Aurelia a palácem Palazzo degli Conservatori (16. stol., s etruskou bronzovou sochou vlčice, jež dle pověsti kojila dvojčata Romula a Rema), Traianovým sloupem (113 n.l.) připomínajícím boje s Dáky z území dnešního Rumunska a trojdílným triumfálním obloukem Septima Severa s impozantními rozměry 23 x 23 m. Dále čtyřpatrové Kolosseum (Vespasianus a jeho syn Titus, 1. stol. n.l., 188 x 156 m, vnější obvod 527 m, výška vnější zdi 57 m) se čtyřmi bránami a 80 vchody pro 50 000 diváků, chrám sv. Klimenta s ostatky slovanského věrozvěsta sv. Cyrila a cennými mozaikami a freskami, chrám sv. Bartoloměje na Tiberském ostrově, dostupném po nejstarším římském mostě Ponte Fabricio. Pantheon (chrám Všech bohů) na Piazza della Rotonda je největší zaklenutou stavbou světa (průměr kopule 18 metrů, hrobka Raffaela a italských králů), kostel San Paolo Fuori de la Mura (4. stol.n.l.) schraňuje ostatky sv. Pavla. Brána Porta di San Sebastiano se zachovala z dob císaře Aureliana (3. stol. n.l.), kdy hradby obepínaly celé město (19 km, 383 věží). Unikátní jsou římské katakomby.

V areálu města se nachází samostatný stát **Vatikán**, sídlo římskokatolického papeže.

San Gimignano (Toskánsko). Výjimečné středověké opevněné město s hradbami a typickými obytnými věžemi, kdy z původních 70 se jich dochovalo 14. Na Piazza della Cisterna byla travertinová studna (14. stol.), cenné jsou četné paláce i Pinacoteca, nejhezčí rozhled je ze zřícenin pevnosti Rocca.

Sienna (70 tis. obyv., Toskánsko). Město na třech pahorcích s pěknými rozhledy se pyšní největším středověkým náměstím v Evropě, Piazza del Campo, kdy kolem tvaru mušle se soustředně sbíhá 17 městských čtvrtí (contrad), jež mezi sebou ve všem soupeří. Cenné stavby jsou Palazzo Publico (13. – 14. stol., dnes radnice a muzeum) s věží Torre del Mangia (102 m, 505 schodů), kašna Fonte Gaia, zásobovaná 500 let starým akvaduktem, Fortera Medicea (pevnost ze 16. stol., vinotéka s víny z celé Itálie), překrásný Palazzo Piccolomini (15. stol.) a Pinacoteca Nazionale (obrazárna se sbírkou obrazů tzv. „sienské školy“). Patronkou města je sv. Kateřina, která se tu narodila ve 14. století: dosáhla mj. zpětného přesídlení papežů z exilu v Avignonu do Říma.

Sirmione. Rybářská vesnice na břehu jezera Lago di Garda, dnes vyhledávané lázně. Zámek Rocca Scaligiera (13. stol.) nabízí panoramatický pohled na jezero.

Stelvio (Dolomity). Oblíbený, turisty i horolezci vyhledávaný a rozlohou největší italský národní park s více než 50 ledovcovými jezery. Mezi dramatickými štíty je nejvyšší Ortles (3905 m n.m.), žijí zde kozorožci, kamzíci i svišti. V Bormiu je pěkná botanická zahrada s ukázkami alpské květeny.

Terst (300 000 obyv., Friulsko-Julské Benátsko). Důležitý jadranský přístav s benátským

hradem Castello di San Giusto (sv. Justo, vyhlídka na záliv), zříceninami římské baziliky a mozaikami v katedrále San Giusto. V přístavu rybí tržiště a Akvárium. V Grignanu (8 km odtud) se nachází Castello del Miramare, zámek z 19. století, který si dal postavit arcivévoda Maxmilián Habsburský, mj. mexický císař.

Tremitské ostrovy. Nacházejí se u jadranského pobřeží, mezi Abruzzem a Puglií. Největší z nich, San Domino, má písčnou pláž a několik půvabných zátok. Ve správním centru San Nicola leží opevněné opatství Santa Maria a Mare (8. – 11. stol.).

Urbino (Marche a Abruzzo). Město založené roku 185 př.n.l. Římany, prožilo svůj „zlatý věk“ v 15. – 16. století, kdy ho ovládala rodina Federica di Montefeltro (z oné doby pochází universita 1506). Ve starém městě obehnaném působivými hradbami se nachází mj. Dóm, kostel San Francesco (14. stol.), Palazzo Ducale (15. stol., dnes galerie) a další ze sídel Montefeltrů Palazzo Ducale u řeky Metauro. Slavnými rodáky jsou stavitel Bramante a renesanční malíř Raffael Santi (památník v parku u jeho rodného domu Casa Natale di Raffaello).

Verona (300 tis. obyv., Venete), město „Romea a Julie“ na řece Adige se stavbami s růžového vápence, římským opevněním a „arénou“, jež je po římském Kolosseu nejlépe dochovaným amfiteátre (s parametry 152 x 128 x 30 m, 22 000 diváků). Dalšími „poklady“ jsou Piazza Erbe s tržištěm, Dóm (12. stol.), románská bazilika San Zeno Maggiore (12. stol.), dvoupatrový kostel San Fermo, Torre dei Alberti (84 m vysoká věž, vyhlídka na Alpy), Romeův dům, Juliin dům a Juliina hrobka v kostele San Francesco, „Římský“ most a amfiteátr (1. stol. n.l.), od něj lanovka ke klášteru (archeologické muzeum). Jižně od Verony leží hrad Castelvecchio (14. stol., galerie).

Vesuv (průměr kráteru 600 m, hloubka 216 m) je dosud aktivní sopka, jejíž stáří se odhaduje na asi 17 tisíc let. Zatím poslední větší výbuch byl zaznamenán v roce 1944. Na vnitřní straně kráteru je několik aktivních fumarol. Výstup na vrchol od posledního parkoviště pro auta zabere asi 30 minut. Vrchol nabízí pohled do nitra kráteru a rozhled po Neapolském zálivu.

Vicenza. Náměstí dei Signori, Palazzo della Regione (původně bazilika, dnes radnice), Torre di Piazza (věž 82 m), řada „palladiovských“ paláců (např. La Rotonda, architekt Andrey Palladio), divadlo Olimpico bylo prvním kamenným divadlem v Evropě.

Výlety přes hranice

Monaco. Oficiálně Monacké knížectví s hlavním městem Monaco Ville (1,95 km², 32 tis. obyv., 90 % katolíci, měnou je Euro). Druhý nejmenší stát světa s nejvyšší horou Mont Agel

(140 m n.m.) se nachází asi 8 km od italských hranic: nejbližší letiště je ve francouzském Nice. Díky poloze má středomořské podnebí i vegetaci, prakticky celé území je zastavěné. Městské části jsou vlastní Monako s knížecím palácem (13-16. stol.), neoromantickou katedrálou a oceanografickým muzeem, La Condamine s přístavem a bankami a luxusní lázně Monte Carlo s kongresovým centrem a světoznámým kasínem. Na náspu vybudovaném na úkor moře vznikla čtvrť Fontvieille s přírodním parkem, sportovišti a jachetním přístavem.

V parlamentním knížectví vládne princ Albert z dynastie Grimaldi, jejíž kořeny sahají až do 13. století (s dědičným nárokem na trůn od roku 1419). Obyvatelé jsou převážně Francouzi a Italové, občané Monaka tvoří jen 20 %. Mluví se francouzsky, v zahraničí zastupuje Monako Francie. Příjmy plynou zejména z turistického ruchu a nevybírají se daně. Název pochází od Římanů, kteří dali malé fénické osadě jméno Herculis Monoeci Portus. Po nich se zde vystřídali Vizigóti, Frankové a Janované.

San Marino. Oficiálně Repubblica di San Marino (61,2 km², asi 28 tis. obyv., 95 % katolíci, měna Euro). Hornatý státeček nedaleko jadranského pobřeží s nejvyšší horou Monte Titano (750 m n.m.) leží asi 20 km jihozápadně od Rimini. Z obce Borgo Maggiore vede do San Marina kabinová lanovka. Vznik San Marina spadá do 4. století, kdy dalmatský kameník Marino zřídil na vrcholu hory útočiště pro křesťany pronásledované císařem Diokleciánem. Z náboženské obce (pojmenované po něm) se zrodilo „Společenství“, jež svěřilo svou samosprávu shromáždění hlav rodin (Arengo). Ze Společenství se vyvinula dnešní demokratická republika San Marino, v níž vládou dva kapitáni – regenti (Capitani Reggenti), střídající se po 6 měsících. Arengo (senát) se schází 1. dubna a 1. října. Každý občan, který se dostaví, zde může přednést své návrhy či požadavky ve věcech veřejného zájmu. Turisty přitahuje historické centrum San Marina s impozantními hradbami a pevností s trojitými hradbami s početnými branami, baštami a věžemi, dále bazilika San Marino, kostely sv. Petra, sv. Františka s galerií a muzeem, sv. Quarina (Kapucínů) a Vládní palác (Palazzo del Governo). Známá jsou soukromá muzea historických automobilů, voskových figur a muzeum kuriozit, atrakcí je Akvárium. Mimo hlavní město zaujmou pevnost v Serravalle, moderní svatyně v Borgo Maggiore, kostel a klášter Valdragone a pevnost Pennarossa. Na vrcholu Monte Titano je pevnost La Rocca Guaita a věž Montale, spojené vyhlídkovou cestou. Hlavním zdrojem příjmů je turistický ruch a vydávání známek. Jako suvenýry se vozí keramika, známky a mince, místní vína a likéry (muškát „moscato“, anýzovka „mistrá“) a hrací karty. Neexistují pohraniční či celní formality. Mluví se italsky a dalšími světovými jazyky.

Vatikán. Oficiálně Vatikánský městský stát (Svatý stolec) s hlavním a jediným městem Vatikán (0,44 km², 921 obyv., z toho občanství má asi polovina, 100 % katolíci, měna Euro, úřední řeč latina). Toto sídlo papeže a řídicí i duchovní centrum římskokatolické církve se nachází uprostřed Říma na pravém břehu Tibery, a je obehnané červenými hradbami, jejichž vstupní brány hlídá dle tradice švýcarská garda. Žije zde 167 kardinálů, kteří občanství získávají svým jmenováním. V palácích na velkolepé Via della Conciliazone sídlí jednotlivé

kongregace, zabývající se naukami víry, východními církvemi, pro liturgii a svátosti, pro svatořečení a další úřady. Na náměstí se dvěma kolonádami se 150 sochami upoutá egyptský obelisk, dopravený sem už Římány. Vatikánská muzea přitahují slavnými sbírkami antického umění a Sixtinská kaple freskou Michelangela Buonarotti. Proslulé vatikánské zahrady lze navštívit s průvodcem.

Přes dva miliony turistů ročně navštíví chrám sv. Petra, nejvýznamnější křesťanskou stavbu světa pro šedesát tisíc věřících (délka 211,5 m, interiér 15 000 m², výška kupole 136,6 m, návrh architekt Donato Bramante, v podzemí krypty s hrobkami papežů). Na výzdobě se podíleli mj. Raffael Santi a Michelangelo Buonarotti, na vnitřní okraj kopule vyveze návštěvníky výtah.

Rádio Vatikán vysílá nepřetržitě od roku 1931, kdy tehdejší papež Pius XI. vyzval jezuity, aby se ujali výchovy oveček v rámci celého světa. Dnes vysílá ve 44 jazycích včetně češtiny, ale sídlí mimo Vatikán.

Telefonování, roaming

Společnosti Eurotel, T-Mobile i Vodafone poskytují do Itálie roaming s partnery, kteří mají v zemi dobré pokrytí. Ověřte si, že máte roaming aktivován a informujte se na ceny podle vámi používaného tarifu. Mobil je italsky cellulare, též telefonino.

Telefonovat z hotelového pokoje je drahé ve srovnání s voláním pomocí telefonní karty z automatu. Kartu (carta telefonica) za 2,56 a 5,16 € zakoupíte v tabáku, prodejnách S.I.P. (Italská telefonní společnost), v obchodech se suvenýry, na benzinových stanicích apod. V některých telefonních automatech lze použít kartu VISA. Z telefonních centrál S.I.P., které najdete ve všech turistických letoviscích, si nejdříve zatelefonujete a poté zaplatíte v hotovosti. Telefonování ve večerních hodinách je levnější, od 22.00 do 08.00 až o 50 %.

Volací číslo do České republiky je **00420**.

Mezinárodní předvolba pro Itálii je **0039**. Služba Czech direct (přímé volání z Itálie prostřednictvím česky mluvícího operátora a na účet volaného): tel. 172 00 420.

Tísňová volání

- 112 policie, karabiniéři (polizia, carabinieri)
- 113 všeobecná pomoc, první pomoc (soccorsso)
- 115 hasiči (vigili del fuoco)
- 116 pomoc motoristům (soccorsso stradale, nonstop provoz italského automotoklubu ACI)
- 118 lékařská pohotovost (pronto soccorso)

Pokud nehovoříte italsky, můžete zatelefonovat na 170, kde vám poradí anglicky hovořící asistentka.

Jazyk

Úředním jazykem je italština, které rozumějí všichni Italové, byť hovoří různými dialekty. Ve velkých městech, hotelích a s mladšími lidmi se dorozumíte anglicky, na severu země německy, na západě a na Elbě francouzsky. Je určitě zdvořilé, a místní mile překvapíte, když se naučíte alespoň několik základních frází.

Co by se mohlo hodit (výslovnost je uvedena v závorce):

buon giorno (buon džórno) buona sera = dobrý den dopoledne/odpoledne

arrivederci (arivedérči) = nashledanou

ciao (čáo) = neformální ahoj

sí/no = ano/ne

grazie (grácie)/prego (prégo) = děkuji/není zač

parla inglése = mluvíte anglicky

scusi (skuzi) = promiňte

permesso (perméso) = s dovolením

sono Ceco (čeko), non capisco (non kapisko) = jsem Čech, nerozumím

farmacia (farmačija) = lékárna

ristorante = restaurace

cambio (kambio) = směnárna

polizia (polícja) = policie

quanto costa (kuánto kosta) = kolik to stojí

gabinetto, toeletta = WC

www.touria.cz

dovolena@touria.cz

Tel. : +420 775 349 869